

3. Кльош Ю.І., Муж Г.В. Можливості вирощування артишоку посівного (*Synara scolymus*) в умовах агробіостанції ЖДУ. Біологічні дослідження – 2012: матеріали конференції. 2012. С. 107–110.

4. Артишок: корисний, смачний, маловідомий в Україні <http://www.agroprofi.com.ua/statti/1880-artyshok-korysnyu-smachnyu-malovidomyu-v-ukrayini>

5. Пузік Л.М. Технологія зберігання фруктів, овочів та винограду. Посібник. Л.М. Пузік, І.М. Гордієнко Харків, Ви-во «Майдан», 2011, 330 с.

УДК 632.951:633.15

Пустирьов Є. О., аспірант*

Державний біотехнологічний університет

e-mail: evgeniy.pustyrev@gmail.com

ХІМІЧНИЙ ЗАХИСТ КУКУРУДЗИ ВІД ОСНОВНИХ ШКІДНИКІВ

Кукурудза є стратегічно важливою культурою для України та світу. Вона має багатofункціональне значення і широко використовується для виробництва сільськогосподарської та промислової продукції. Лідерами з вирощування цієї рослини є США та Китай, а Україна входить до п'ятірки провідних країн-виробників кукурудзи (<https://latifundist.com/rating>).

Згідно даних Держстату України, у Вінницькій області останніми роками спостерігається збільшення посівних площ під цією культурою і, станом на 2022 р., кукурудзою було засіяно більше 73 тис. га (https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2022/sg/pvzu/arch_pvXu_reg.htm).

Відомо, що на кукурудзі можуть житися біля 200 видів шкідників, особливо небезпечними є 22 види. Фітофаги завдають шкоди на різних етапах розвитку рослин, тому важливим є визначити критичні фази для культури та провести необхідні заходи захисту в такі періоди.

Мета роботи – встановити видовий склад основних шкідників на посівах кукурудзи та проаналізувати ефективність інсектицидів проти них в умовах Вінницької області.

Дослідження проводили у 2023 р. на посівах кукурудзи у ТОВ «БуффалоВілледж» (Вінницький район, Вінницька область). Під час обліків користувалися загальноприйнятими методами. Моніторинг шкідників проводили щотижнево. У критичні для кукурудзи періоди проти шкідливих комах, що мали господарське значення, проводили обприскування інсектицидами: у фазі 3–7 листків – Престо (0,4 л/га) та під час викидання волоті – Твікс (1,1 л/га). Ефективність препаратів встановлювали за методикою С. О. Трибеля (2001).

В результаті досліджень на кукурудзі було виявлено 26 видів шкідливих комах. Господарське значення у 2023 р. мали блішки, злакові мухи, стебловий

*Науковий керівник – Забродіна І. В., канд. с.-г. наук, доцент

кукурудзяний метелик, бавовникова совка та осередково – західний кукурудзяний жук.

Виявлених комах-фітофагів умовно поділили на такі групи:

1. ґрунтові шкідники (дротяники *Agriotes* spp. та личинки хрущів (*Melolontha* spp.). Представники цієї групи у рік досліджень не мали господарського значення і захисні заходи проти них не проводилися.

2. прихованостебловішкідники (шведська *Oscinella frit* (Linnaeus, 1758) та гессенська *Mayetiola destructor* (Say, 1817) мухи, стебловий кукурудзяний метелик *Ostrinia nubilalis* Hübner, 1796).

3. шкідники листя (блішки: *Phyllotreta vittula* (Redtenbacher, 1849) і *Phyllotreta atra* (Fabricius, 1775), совка-гамма *Autographa gamma* (Linnaeus, 1758), лучний метелик *Loxostege tictialis* Linnaeus, 1761, попелиці: *Schizaphis graminum* (Rondani, 1852), *Rhopalosiphum maidis* (Fitch, 1856), *Rungia maydis* (Passerini, 1860) і *Aphis evonymi* Fabricius, 1775, цикадки: *Cicadella viridis* (Linnaeus, 1758), *Macrostelus laevis* (Ribaut, 1927), *Psammotettix striatus* (Linnaeus, 1758) і *Laodelphax striatellus* (Fallen, 1826), клопи: *Lygus pratensis* (Linnaeus, 1758), *Lygus rugulipennis* Poppius, 1911, *Dolycoris baccarum* (Linnaeus, 1758), *Eurygaster integriceps* Puton, 1881 та *Halyomorpha halys* (Stal, 1855).

4. шкідники волоті та качанів (бавовникова совка *Helicoverpa armigera* (Hübner, 1808), західний кукурудзяний жук *Diabrotica virgifera* LeConte, 1868, клопи, попелиці, стебловий кукурудзяний метелик).

Проти злакових мух та блішоку фази 3–7 листків кукурудзи застосовували інсектицид Престо з нормою витрати 0,4 л/га. Цей препарат мав ефективність на рівні 92,2–99,6 %.

Проти гусениць кукурудзяного метелика та бавовняної совки, а також проти імаго західного кукурудзяного жука у фазі викидання волоті проводили обприскування інсектицидом Твікс з нормою витрати 1,1 л/га. Його ефективність становила 89,6–98,9 %.

Таким чином, на посівах кукурудзи у 2023 р. було виявлено 26 видів комах-фітофагів, з них лише 7 видів мали господарське значення, через що двічі за сезон проводили обприскування інсектицидами Престо (0,4 л/га) та Твікс (1,1 л/га). Висока ефективність цих препаратів: 92,2–99,6 та 89,6–98,9 % відповідно, дала змогу отримати непошкоджені качани кукурудзи та зібрати в середньому 98,4 ц/га.

Література:

1. Рейтинги експортерів та виробників агропродукції України та світу. Latifundist.com. URL: <https://latifundist.com/rating>

2. Площі, валові збори та урожайність сільськогосподарських культур за їх видами та по регіонах. Держстат України. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2022/sg/pvzu/arch_pvzu_reg.htm

3. Методика випробування і застосування пестицидів / За ред. С. О. Трибеля. Київ: Світ, 2001. 448 с.